

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk och vedanatomisk analys vid den arkeologiska slutundersökningen av Centrum 6:8, kvarteret Snickaren, Enköping

Linderson, Hans

2005

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Linderson, H. (2005). *Dendrokronologisk och vedanatomisk analys vid den arkeologiska slutundersökningen av Centrum 6:8, kvarteret Snickaren, Enköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2005:16). Lund University.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

22 Mars 2005

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2005:16
Hans Linderson

**DENDROKRONOLOGISK OCK VEDANATOMISK ANALYS VID DEN
ARKEOLOGISKA SLUTUNDERSÖKNINGEN AV CENTRUM 6:8,
KVARTERET SNICKAREN, ENKÖPING.**

Uppdragsgivare: Joakim Kjellberg, Upplandsmuseet, S:t Eriks gränd 6, 753 10 Uppsala.

Område: Enköping **Prov nr:** enligt provlista **Antal sågskivor+ved/kol-bitar:** 10+3

Dendrokronologiskt objekt: Stolpar och andra konstruktionsmaterial från (minst) två hus
samt störrar vid tomtgräns

Resultat, dendrokronologi:

CATRAS Dendro nr:	Prov Nr : 1PD	Träd slag	Antal radie/år	Splint (Sp) Bark (B) Vank. (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv-året)	Trädets Egenålder uppskattn
62779	6644	Ek	4/180	Sp 16 W±1	Ej datering	-	190-220
62780	6646	Tall	2/89	Sp 55, W	1668	V1668/69	140-160
62781	6653	Gran	2/39+vårved	W	Ej datering	S -	45-65
62782	6689	Tall	2/122	Sp 55, W	1608	V1608/09	130-150
62783	6690	Tall	3/205	Sp 81, W	Ej datering	-	210-230
62784	6701	Tall	2/172	Sp ca 85, W	1640	V 1640/41	180-210
62785	6702	Tall	2/264	Sp 96, W	1640	V 1640/41	270-300
62786	6724	Gran	2/46	W	Ej datering	-	50-60
62787	7115	Gran	2/24	W	Ej datering	-	30-40
62789	10009	Gran	2/14	W	Ej datering	-	20-30

Kommentarer:

Tre avverkningsperioder kan utläsas av den dendrokronologiska analysen enligt tabellen ovan. Två prov, 6701 och 6702, får samma datering, **vinterhalvåret 1640/41**, vilket inte är så oväntat då de associeras till samma byggkonstruktion för hus 12. Anmärkningsvärt dock, är att de visar mycket dålig dendrokronologisk korrelation, vilket är ganska ovanligt i motsvarande läge och kan rimligen förklaras med att man har helt skilda ståndortsbetingelser. Prov 6702 uppvisar en kraftig minskning av tillväxten år 1572 som fortgå till avverkningen. Detta kan sättas i samband med en brand i Enköping detta år, dock har inget brandljud (länkning efter brand) kunnat hittas i provet.

Flera prov var inte möjliga att datera. Prov 6644 är av ek med 180 årsringar brukar normalt inte vara några problem med, den har dock vuxit böjd, vilket har stört den allmänna tillväxtvariationen. Granproverna skulle behöva ha fler årsringar och/eller fler prov. En gran är sommaravverkad, övriga vinteravverkade. En stor tallstock med provnummer 6690 har inte varit möjlig att datera pga stark och plötslig tillväxtstörning/kollaps. Två vanliga orsaker som leder till sådana reaktioner är

dämning av ett vattendrag med förhöjt grundvatten som följd eller brand med kraftig avlövnings. Denna inträffade i trädets viloperiod år 159-160 i årsringssekvensen och påverkade starkt tillväxten fram till år 167.

Information:

Framför dateringen V= vinterhalvåret, Vankant d.v.s. den yngsta årsringen närmast under bark upphör att utvecklas normalt i augusti. Nästa års årsring påbörjas normalt i maj. Detta betyder i stort sett att trädet är avverkat någon gång från och med september till och med april d.v.s. trädets viloperiod.

S= sommaren, om yttersta årsring i vankanten inte är fullt utvecklad genom att trädet avverkades någon gång under tillväxtperioden, vanligen någon gång i maj till augusti.

E= efter, saknas alla ytvedsinkatorer, så att bara kärnved finns i det provtagna virket, kan ingen minsta åldersgräns anges. Teoretiskt skulle virket kunna vara hur ungt som helst men oftast har en bedömning gjorts för en rimlig ”minsta ålder”.

Resultat, vedanatomi:

Prov Nr	Provbe-teckning IPV	LATIN NAMN	Svenskt namn	Stam/ Ung stam /Gren	Egenålder år Y=avst. bark	Frekvenser	
						Antal	Procent
1	3909	Picea	Gran	Ung stam /stam	< 50	5	Ca 80
2	4768	Picea	Gran	Stam, tätvuxen	< 100	1	100
3	7102	Picea	Gran	Stam, tätvuxen	<100	1	100

Kommentar: De prover som betecknas som tätvuxna kommer från träd som stått som underståndare i ett slutet bestånd. De är mer smala, jämna dimensionen, rakväxta och med veka, smala, lättavkvistade grenar, vilket gör dem lätthanterliga och ändamålsenliga för hägnader o. dy.

Hans Linderson.